

Johdatus apologiaan

Seminaari STI:ssä 22.2.2006

Leif Nummela

Nousiko Jeesus kuolleista?

Onko Jeesuksen ylösnousemukselle olemassa historiallisia todisteita?

Katsokaamme muutamia todisteita, jotka valtaosa kritikoistakin hyväksyy.

Ilmestymiset

Ensimmäisellä vuosisadalla eli ihmisiä, jotka uskoivat nähneensä ylösnousseen Jeesuksen.

”Tiedän, että he itse väittävät nähneensä ylösnousseen Jeesuksen. Näin he sanovat ja myöhempi historiallinen todistusaineisto kokonaisuudessaan osoittaa heidän olleen vakuuttuneita siitä, minkä näkivät. En sano että he todella näkivät ylösnousseen Jeesuksen. En ollut siellä. En tiedä mitä he näkivät. Mutta historioitsijana tiedän, että he varmaan näkivät jotain.”

- Paula Fredriksen, Boston University, 2000

Mitä sanoivat ystävät?

1. Jeesuksen opetuslapset uskoivat hänen ilmestyneen heille (lähes 100 % tutkijoista vuodesta 1975 tähän päivään asti ovat samaa mieltä)

Jopa 9 muinaista silminnäkijälähdettä, hyvin aikainen suullinen perinne 20 vuoden sisällä Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta sekä monet kirjalliset lähteet todistavat Jeesuksen opetuslasten väittävän hänen nousseen kuolleista ja ilmestyneen heille.

”Voimme olla historiallisesti varmoja siitä, että Pietari ja opetuslapset kokivat Jeesuksen ilmestyneen heille ylösnousseena Kristuksena hänen kuolemansa jälkeen.” - Uuden Testamentin tutkija Gerd Lüdemann, 1995.

2. Alkuperäiset opetuslapset olivat halukkaita kärsimään ja kuolemaan sen puolesta, että uskoivat Jeesuksen ylösnousemukseen. Tämä osoittaa heidän uskonvakaumuksensa, ja sulkee pois valheen mahdollisuuden.

Lähteet: Luukas, Rooman piispa Kleemens, Polykarpos, Ignatios, Korinton piispa Dionysios, Tertullianus, Origenes

Mitä sanoivat viholliset?

Muutammat skeptikot uskoivat Jeesuksen ilmestyneen heille. Näin uskoo lähes 100 % tutkijoista, vuodesta 1975 tähän päivään asti, Paavalin kohdalla ja noin 90 % Jaakobin kohdalla.

”Apostoli Paavali uskoi nähneensä ylösnousseen Jeesuksen ilmestyksessä, ja miltei kaikki tutkijat myöntävät hänen todistuksensa uskottavuuden. Samoin on yleisesti

tunnettua, ettei Jeesuksen veli Jaakob ollut uskovainen, ennen kuin hänkin oli kohdannut ylösnoussseen Jeesuksen. Kunnioitetut, kriittiset tutkijat skeptisyydestään huolimatta harvoin kiistävät näitä tapauksia.” - Gary Habermas, Liberty University, 2003.

1. Paavali, seurakunnan vainooja

Paavali, joka vainosi kirkkoa, koki välittömän elämänmuutoksen ja hänestä tuli kirkon tarmokkaampia puolestapuhujia. Itse hän sanoi tämän muutoksen johtuvan siitä, että ylösnoussut Jeesus oli ilmestynyt hänelle. Paavali kärsi ja kuoli halukkaasti tämän uskon puolesta (lähteet: Paavali, Luukas, Rooman piispa Kleemens, Polykarpos, Tertullianus, Korinton piispa Dionysios, Origenes).

2. Skeptikko Jaakob, Jeesuksen veli

A. Ennen Jeesuksen ylösnousemista, Jeesuksen veli Jaakob oli skeptikko (lähteet: Markus, Johannes).

B. Jaakobin kerrotaan kohdanneen ylösnoussseen Jeesuksen viiden vuoden kuluessa tämän ristiinnaulitsemisesta (lähde: 1. Kor. 15:7).

C. Jaakobista tuli Jerusalemin seurakunnan johtaja (lähde: Paavali, Luukas).

D. Jaakob kuoli auliisti sen puolesta, että uskoi Jeesuksen olevan Messias (lähteet: Josefus, Hegesippus, Aleksandrian piispa Kleemens).

Tyhjä hauta

”Kaikki tiukasti historialliset todisteet puhuvat [tyhjän haudan] puolesta, ja sitä kieltävien tutkijoiden tulisi myöntää tekevänsä niin jollain toisella perusteella kun tieteellisen historian.” - William Wand, Oxford University, 1972 (75 % tutkijoista vuodesta 1975 tähän päivään asti ovat samaa mieltä).

1. Jerusalem-tekijä

Koska Jeesus teloitettiin julkisesti ja haudattiin Jerusalemissa, kristinuskon olisi ollut mahdoton lähteä liikkeelle sieltä jos Jeesuksen ruumis olisi yhä ollut haudassa. Huijaus olisi helposti paljastunut jos Jeesuksen viholliset juutalaisten johtajien ja roomalaisten valtionhallinnon keskuudessa olisivat ottaneet ruumiin haudasta ja esittäneet sen julkisesti.

2. Vastustajien todistus

Juutalaiset johtajat, jotka olivat päättäneet Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta, syyttivät hänen opetuslapsiaan ruumiin varastamisesta vaikka olisivat voineet osoittaa varattua hautaa. Näin he luultavasti yrittivät selittää, miksi ruumis oli kadoksissa. On erittäin epätodennäköistä että he olisivat tehneet näin, mikäli ruumis olisi edelleen ollut haudassa (lähteet: Matteus, Justinus, Tertullianus).

3. Naisten todistus

Tyhjän haudan kertomuksessa naiset mainitaan ensisijaisina silminnäkijöinä. Tämä olisi outo keksintö, sillä sekä juutalaisessa että roomalaisessa kulttuurissa naisia ei kunnioitettu ja heidän todistukseensa suhtauduttiin varauksella. Naisen lausuma ei

missään nimessä ollut yhtä luotettava kuin miehen. Tämän ensimmäisen vuosisadan alhaisen naisnäkemyksen valossa on epätodennäköistä, että evankeliumien kirjoittajat olisivat keksineet nämä todistajanlausunnot, panneet ne sellaisten henkilöiden suuhun, joita ei moni tulisi uskomaan, ja tehneet heistä tyhjän haudan ensisijaiset todistajat. Jos evankeliumien kirjoittajat olisivat keksineet kertomuksen tyhjästä haudasta, he olisivat luultavasti kuvanneet miehiä tyhjän haudan löytäjinä ja ylösnousseen Jeesuksen ensimmäisinä näkijöinä.

Johtopäätös

- A. Useat ihmiset väittivät nähneensä Jeesuksen elävänä hänen teloituksensa jälkeen. Nämä olivat ystäviä ja skeptikkoja, yksilöitä ja ryhmiä.
 - B. Jeesuksen hauta oli tyhjä.
 - C. Koska nämä ovat hyvin perusteltuja historiallisia tosiasioita, jotka valtaosa tutkijoista hyväksyy, minkä tahansa teorian tapahtuneesta on pystyttävä selittämään kaikki nämä tosiasiat.
 - D. Jeesuksen ylösnousemus selittää kaikki historialliset tosiasiat. Kykeneekö mikään luonnollinen selitysmalli (toisin kuin yliluonnollinen) selittämään nämä tosiasiat? Katsokaamme!
- Vastakkaiset teorit
 - Kykeneekö mikään luonnollinen (toisin kuin yliluonnollinen) teoria selittämään Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta puhuvat historialliset tosiasiat?
 - Katsokaamme tavallisimpia selityksiä joita kriitikot ovat esittäneet viimeisten 2000 vuoden aikana.

Psykologiset ilmiöt

Hallusinaatiot

”Olisivatko Jeesuksen ilmestymiset voineet olla pelkästään surusta johtuvia hallusinaatioita?”

1. Hallusinaatiot eivät ole ryhmätapahtumia.

Tänään me tiedämme että hallusinaatiot, aivan kuten unetkin, ovat yksityisiä tapahtumia yksilön mielessä. Jeesuksen opetuslapset kuitenkin väittivät nähneensä ylösnousseen Jeesuksen ryhmänä.

2. Hallusinaatiot eivät selitä tyhjää hautaa.

Vaikka opetuslasten, Paavalin ja Jaakobin kokemukset ylösnoussesta Jeesuksesta olisivatkin olleet harhaa, hänen ruumiinsa olisi vielä ollut haudassa.

3. Hallusinaatiot eivät selitä skeptikkojen, Paavalin ja Jaakobin, kääntymystä.

Vaikka opetuslasten kokemat ilmestymiset olisivatkin olleet harhaa, miten me selitämme Paavalin elämää mullistavan ilmestymisen? Hänen mielentilansa ei ollut suotuisa hallusinaation kokemiselle, koska hän vihasi sekä Jeesusta että hänen seuraajiansa ja uskoi Jumalan tahtovan hänen pysäyttävän heidät. Hän ei mitenkään surrut Jeesuksen kuolemaa. Ja vaikka Paavalin kohdalla olisikin ollut kyse hallusinaatiosta, tämä ei vielä selitä Jaakobin kokemaa ilmestymistä.

Harhaluulot

”Voisivatko Jeesuksen ilmestymiset olla harhaluulojen tulosta?”

1. Skeptikkojen Paavalin ja Jaakobin kääntymykset eivät voineet olla harhaluulojen seurausta.

Henkilöt jotka ovat alttiit harhaluuloille uskovat jotain vaikka tämä olisi vastoin heidän logiikkansa. Vaikka joku saattaa kenties syyttää opetuslapsia siitä, että he ovat tässä mielentilassa koska he todella halusivat Jeesuksen olevan heidän kanssaan, Paavali ja Jaakob eivät toivoneet Jeesuksen elävän. Paavali antoi pidättää ja lyödä kristittyjä ja uhkasi tappaa heitä.

2. Harhaluulot eivät selitä tyhjää hautaa.

Tosiasia on, ettei mikään ilmestymisien selittämiseksi esitetty psykologinen syy pysty selittämään tyhjää hautaa. Vaikka harhaluulot saattavat antaa riittävän selityksen eri kulttien synnylle, ne eivät näin ollen onnistu yrittäessään vastakkaisena teoriana selittää tunnettuja tosiasioita Jeesuksen ylösnousemuksesta.

Visiot/näyt

” Voisivatko Jeesuksen ilmestymiset olla visioiden eli näkyjen tulosta?”

1. Termi ”visio” on epämääräinen ja tarvitsee tarkemman määritelmän. Visiot ovat joko objektiivisia, eli ilman luonnollista aistia nähtyjä, tai subjektiivisia, eli oman mielemmen tuotantoa.

A. Jos kyseessä ovat objektiiviset visiot, meillä on ylösnoussut Jeesus vaikkakin hengellisessä mielessä. Tämä näkemys ei siis epäile Jeesuksen ylösnousemusta. Se vain kyseenalaistaa hänen uuden ruumiinsa luonnon.

B. Jos näyt olivat subjektiivisia, ne olivat jonkinlaisia hallusinaatioita. Näitä on jo käsitelty.

2. Näyt eivät selitä tyhjää hautaa. Jos heillä, jotka luulivat nähneensä Jeesuksen, olikin näky, haudan olisi vielä pitänyt olla varattuna.

Huijaus

- ”Olisiko joku voinut varastaa ruumiin? Tämä selittäisi tyhjän haudan ja ylösnousemususkon.”

Huijaus 1

”Miksi opetuslapset eivät olisi voineet varastaa ruumista ja valehdella ilmestymisistä?”

1. Totesimme ilmestymisiä koskevassa osassa että Jeesuksen opetuslapset todella luulivat nähneensä hänet. Tämä puhuu yllä mainittua huijausteoriaa vastaan.

2. Seurakunnan vainooja Paavali olisi varmaan heti epäillyt opetuslasten huijaavan jos siihen olisi ollut aihetta.

Paavali olisi suhtautunut epäluuloisesti muihin Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta esitettyihin todistuksiin, samalla tavoin kuin me suhtautuisimme epäluuloisesti jos joku tänään väittäisi, että viimeaikainen kulttijohtaja, kuten esimerkiksi David Koresh, on noussut kuolleista ja että hänen jäännöksensä ovat kadoksissa. Paavali kirjoitti vakuuttuneensa siitä, mitä hän kuvaili ylösnousseena Jeesuksena ilmestymiseksi hänelle.

3. On kyseenalaista, olisiko opetuslasten petos vakuuttanut Jaakobin, joka oli hylännyt Jeesuksen jo ennen tämän ylösnousemusta.

Kertomusta Jeesuksen ylösnousemuksesta olisi luultavasti pidetty vielä yhtenä Jeesuksen opetuslasten valheena. Vaikuttaa siltä, että Jaakob - Paavalin tavoin - vakuuttui koska uskoi ylösnousseen Jeesuksen ilmestyneen hänelle.

Huijaus 2

”Eikö joku muu kuin opetuslapset olisi voinut varastaa Jeesuksen ruumiin?”

Tätä teoriaa heikentävät useat ongelmat:

1. Pelkkä tyhjä hauta ei yksin selitä seurakunnan vainoojan, Paavalin, kääntymystä. Hän olisi epäillyt huijausta. Sen sijaan hän kääntyi koska uskoi ylösnousseen Jeesuksen ilmestyneen hänelle.

2. Pelkkä tyhjä hauta ei olisi vakuuttanut skeptikko Jaakobia joka, Paavalin tavoin, ilmeisesti vakuuttui ylösnousseen Jeesuksen ilmestyksestä.

3. Tyhjä hauta ei sinänsä näytä vakuuttaneen Jeesuksen seuraajia siitä, että hän oli noussut kuolleista.

A. Löydettyään tyhjän haudan, Magdalan Maria veti johtopäätöksen että joku oli varastanut ruumiin (Joh. 20:2, 13–15).

B. Pietari ei vakuuttunut nähtyään tyhjää hautaa (Joh. 20:3–9 vrt. Luuk. 24: 10–12).

C. Tuomas ei vakuuttunut kuultuaan tyhjästä haudasta ja toisten kokemista ylösnousseen Jeesuksen ilmestymisistä (Joh. 20:24–25).

4. Opetuslasten usko Jeesuksen kuolleista nousemiseen perustui ilmestymisiin (Matt. 28:17, Luuk. 24:34–53, Joh. 20:15–20, 24–28). Huijaus 2 ei pysty selittämään näitä ilmestymisiä.

5. Vaikka se olisikin totta, huijaus 2 voisi kyseenalaistaa vain Jeesuksen ylösnousemuksen ruumiillista luontoa, ei itse ylösnousemusta.

Tämä johtuu siitä, että ilmestymiset ovat vahvin todiste Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta. Jos ylösnousemus olisi ollut pelkästään hengellinen tapahtuma, Jeesuksen ruumis olisi yhä ollut haudassa, vaarassa tulla varastetuksi.

Niinpä, varkaus ei selitä ilmestymisiä. Niiden selittäminen edellyttää hallusinaatioita, harhaluuloja tai näkyjä, mutta olemme jo nähneet, että nämä teoriat ovat äärimmäisen epätodennäköisiä, jos ei peräti mahdottomia.

Legenda

- "Voisivatko kertomukset Jeesuksen ylösnousemuksesta olla legendan tulosta?"
- On olemassa monta legendateoriaa:

Liioittelu ajan myötä

"Ajan myötä kertomus Jeesuksen kuolemasta kehittyi monimutkaiseksi ylösnousemuskertomukseksi toisin kuin mitä opetuslapset olivat alun perin väittäneet."

A. Alkuperäiset opetuslapset väittivät alusta alkaen Jeesuksen nousseen kuolleista. Koskaan ei ollut sellaista ajanjaksoa jolloin ylösnousemusta ei opetettu.

B. Pian Jeesuksen kuoleman jälkeen, skeptikot Paavali ja Jaakob kääntyivät kristinuskoon, koska uskoivat ylösnousseen Jeesuksen ilmestyneen heille.

Ei-historiallinen tyyllilaji (Faabeli)

"Opetuslasten aikomuksena ei ollut, että heidän kuulijansa ja lukijansa ymmärtäisivät Jeesuksen ylösnousemuksen kirjaimellisena tapahtumana."

1. Faabeli ei olisi riittänyt vakuuttamaan Paavalia Jeesuksen ylösnousemuksesta.

Ottaen huomioon hänen vihamielisen suhtautumisensa ja käyttäytymisensä kristittyjä kohtaan sekä hänen juutalainen ajattelutapansa, hän olisi todennäköisesti käsittänyt evankeliumia huonona kristittynä yrityksenä jäljitellä myöhemmin midrashiksi kutsuttuja juutalaisia faabeleita. Koulutettuna miehenä Paavali tunsu varmasti ei-historiallista tyyllilajia eikä tällainen olisi voinut houkutella häntä hänen henkensä uhalla seuraamaan miestä, joka oli hänen mielestään Jumalan kiroama väärä Messias.

2. Sama koskee Jaakobia. Lähteet kertovat, että Jaakob piti kiinni juutalaisesta laista myös tultuaan kristityksi (Hegesippos, Kleemens Aleksandrialainen).

On erittäin epätodennäköistä, että hän muuttaisi maailmankuvaansa ja ryhtyisi seuraamaan kuollutta miestä, jonka hän käsittäisi Jumalan kiroamaksi vääräksi Messiaaksi ja että hän vaarantaisi henkensä vain siitä syystä, että hän liikuttui kertomuksesta, josta hän tiesi, ettei se pidä paikkaansa.

3. Uuden testamentin kertomukset Jeesuksen ylösnousemuksesta ovat lajiltaan historiallisia eivätkä myyttisiä.

Ajattele Apostolien tekojen kahta saarnatiivistelmää joissa Pietari ja Paavali vertaavat kuningas Daavidin haudattua ruumista Jeesuksen ylösnousseeseen ruumiiseen. He väittivät, ettei Jeesuksen ruumis maatonut haudassa niin kuin Daavidin, vaan että Jumala nosti sen ylös, että he itse olivat tämän tapahtuman silminnäkijöitä ja että profetia näin täyttyi (Ap. t. 2:25–32; 13:34–37; Ps. 16:10). On vaikea kuvitella miten Pietari ja Paavali olisivat voineet puhua selvemmin kirjaimellisesta ruumiillisesta ylösnousemuksesta.

Ihmeet muissa uskonnoissa

”Miksi meidän pitäisi uskoa Jeesusta koskeviin ihmeisiin jos hylkäämme kertomukset muissa uskonnoissa tapahtuvista ihmeistä?”

1. Ensimmäinen edes vähän Jeesuksen ylösnousemuskertomusta muistuttava selostus kuolevasta ja ylösnousevasta jumalasta esiintyy vähintään 100 vuotta Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen.

Sen tähden opetuslasten ei voida sanoa kirjoittaneen senaikaisen kirjallisen tyylin mukaan, koska kirjoittaminen kuolevista ja ylösnousevista jumalista ei näytä olleen kirjallinen tyyli siihen aikaan.

2. Ylösnousemuksen puolesta puhuvat perusteet usein rinnastetuissa pakanallisissa kertomuksissa ovat monessa kohdin epäselvät.

A. Marduk ei selvästi kuole eikä nouse kuolleista.

B. Adonista koskevissa vanhimmissa kirjoituksissa kuolemasta tai ylösnousemuksesta ei puhuta. Adoniksen ylösnousemuksesta kerrotaan vasta vuoden 150 jälkeen.

C. Osiriksen kohtalosta on olemassa ristiriitaisia kertomuksia. Toiset kertovat hänen määräytyneen alamaailmaan, kun taas toiset puhuvat hänestä nimellä ”aurinko”. Mutta missään ei väitetä Osiriksen nousseen kuolleista.

3. Kaikki ihmeet eivät ole samanarvoisia. Todisteet ihmeiden puolesta muissa uskonnoissa ovat huonommat kuin todisteet Jeesuksen ylösnousemuksen puolesta. Ensiksi mainittuja voi riittävästi selittää vastakkaisten teorioiden avulla.

A. Ensimmäiset kertomukset Muhammedin suorittamista ihmeistä ovat syntyneet vasta noin 75 vuotta hänen kuolemansa jälkeen ja ne löytyvät lähteistä, jotka jopa moni islaminuskoinen tutkija pitää epäluotettavina. Niitä voi sen tähden hyvin perustein epäillä legendavaikutuksesta.

B. Ensimmäiset kertomukset Buddhan suorittamista ihmeistä ovat syntyneet vasta yli 400 vuotta hänen kuolemansa jälkeen. Näin pitkän ajan kuluessa paljon legenda-ainesta on ehtinyt livahtaa tekstiin.

C. Muiden uskontojen kertomukset ihmeistä ovat harvoin monelta taholta vahvistettuja ja tällaisista ihmeistä kertova ensimmäinen käsikirjoitus on yleensä huomattavasti myöhemmältä ajalta. Tämän vuoksi niiden voi perustellusti epäillä olevan legendaarisen vaikutuksen alaisia.

Näennäinen kuolema

- ”Voimmeko olla varmoja siitä, että Jeesus oli kuollut silloin, kun hänet poistettiin rististä?”
- 1. Lääketieteen ammattilaiset sanovat että Jeesus oli kuollut.
- Aikakauslehdessä Journal of the American Medical Association (3/21/86) julkaistussa tutkimuksessa tutkittiin ruoskimisen ja ristiinnaulitsemisen patologisia seurauksia ja

todettiin: ”Sen tähden tulkinnat, jotka perustuvat siihen olettamukseen, ettei Jeesus kuollut ristillä, ovat ristiriidassa nykyaikaisen lääketieteellisen tietämyksen kanssa.”

- 2. Straussin tunnettu kritiikkiä
- Skeptinen saksalainen tutkija D. F. Strauss hylkäsi Jeesuksen ylösnousemuksen. Hän kuitenkin totesi näennäistä kuolemaa koskevasta teoriasta, että sekin tulisi hylätä sillä perusteella, että tämän teorian mukaan puolikuollut Jeesus olisi työntänyt 1-2 tonnia painavan kiven pois haudan edestä naulojen lävistämällä käsillään, kävellyt pitkän matkan lävistetyillä ja haavoittuneilla jaloillaan sekä näyttäytyntynyt opetuslapsilleen ja pystynyt näin ruhjoutuneena vakuuttamaan heidät siitä, että hän oli ylösnoussut elämän ruhtinas.
- 3. Skeptikko Paavali kuvaili Jeesuksen ilmestymisen kirkkaudessa, sokaisevan valon kera. Tämä ei kuulosta vakavasti haavoittuneen Jeesuksen elvytykseltä.

Väärä hauta

- ”Mistä me tiedämme, että naiset ja opetuslapset menivät oikean haudan luo? Ehkä he menivät väärälle haudalle, näkivät sen tyhjänä, ja tästä päättelivät että Jeesus oli noussut kuolleista.”

Tähän näkemykseen liittyy monta ongelmaa:

- 1. Vaikka tämä teoria selittäisi tyhjän haudan, se ei pysty selittämään vahvinta todistetta: ilmestymisiä.
- 2. Evankeliumien mukaan ainoastaan Johannes vakuuttui tyhjästä haudasta.
- Maria luuli puutarhurin varastaneen ruumiin ja Pietari oli ymmällään.
- 3. Skeptikko Paavali kääntyi kristinuskoon ilmestymisen takia, ei pelkän tyhjän haudan takia.
- Paavali olisi olettanut jonkun varastaneen ruumiin tai että oli kyse väärästä haudasta. Mutta hän vakuuttui ylösnousseen Jeesuksen ilmestyttyä hänelle, ei pelkän tyhjän haudan takia.
- 4. Pelkästään tyhjä hauta ei olisi riittänyt vakuuttamaan skeptikko Jaakobia.
- Paavalin tavoin, Jaakob vakuuttui ilmestymisen takia.
- 5. Jeesuksen viholliset olisivat menneet oikean haudan luo ja esittäneet ruumiin.
- Jos naiset ja opetuslapset olisivat menneet väärän haudan luo, roomalaisten ja juutalaisten viranomaisten olisi vain tarvinnut mennä oikean haudan luo, ottaa ruumis haudasta ja näyttää se julkisesti, ja näin väärinkäsitys olisi saatu oikaistua.
- Mikään lähde ei kuitenkaan kerro tällaisesta tapahtumasta.

Epäluotettavat evankeliumit

- ”Miksi meidän pitäisi uskoa Jeesuksen nousseen kuolleista kun tästä kertovat lähteet (evankeliumit) sisältävät ennakkoluuloja ja ristiriitaisuuksia?”

Ennakkoluulot

”Evankeliumien kirjoittajilla oli selkeä tavoiteohjelma: vakuuttaa muita siitä, että kristinusko on totta.”

Tähän vastaväitteeseen liittyy monta ongelmaa:

1. Vaikka jollain kirjailijalla voidaankin todeta tietty ennakkoluulo tai tavoite, häntä ei voida automaattisesti syyttää tosiasioiden väärentämisestä.

2. Jopa muutamat skeptikot todistivat Jeesuksen nousseen kuolleista ja ilmestyneen heille.

Paavali oli ennakkoluuloton todistaja. Hänen ennakkoluulonsa kohdistui itse asiassa kristinuskoa kohtaan, jopa siinä määrin että hän vainosi uskovia. Mutta hän kääntyi koska uskoi ylösnousseen Jeesuksen ilmestyneen hänelle. Myös Jaakob oli ei-uskova josta tuli kristitty, koska uskoi Jeesuksen nousseen kuolleista ja ilmestyneen hänelle.

3. Jos hylkäämme tietyn kirjan sisällön koska kirjoittajalla on ennakkoluuloja, meidän tulisi hylätä suurin osa menneisyyttä koskevaa tietoamme, sillä menneisyydestä kirjoittaneet ovat tehneet niin, koska ovat olleet kiinnostuneita siitä.

Ristiriidat

”Miksi meidän pitäisi uskoa Jeesuksen ylösnousemuksesta kertovia evankeliumitekstejä kun nämä eivät edes sovi yhteen keskenään?”

1. Useimmille, ellei kaikille, Jeesuksen ylösnousemusta koskevien evankeliumikertomusten erilaisuuksille löytyy uskottava selitys.

Yksi usein siteerattu jännitteinen kohta koskee sitä kuka ensiksi ilmoitti Jeesuksen nousseen kuolleista tyhjän haudan luona; enkelit vai miehet? Matteus ja Johannes sanovat enkeli(t), Markus ja Luukas taas miehet tai nuori mies.

Enkeleistä puhutaan miehinä ja nuorina miehinä muuallakin antiikin kirjallisuudessa (Tobit 5:5, 7, 10; Ap. t. 1:10; 10:30). Luukas itse kutsuu heitä ”miehiksi” jakeessa Luuk. 24:4 ja ”enkeleiksi” vain muutama jae myöhemmin (24:23).

2. Evankeliumien sisältämät jännitteiset kohdat saattavat olla merkki siitä, että kertomukset olivat toisistaan riippumattomia ja itsenäisiä. Kopioijat olisivat olleet enemmän yksimielisiä yksityiskohdista.

Historioitsijalle tämä vaihtelevuus lisää niiden luotettavuutta, sillä se osoittaa, että monet lähteet ovat olleet todistamassa samaa tapahtumaa.

”Pienet eroavaisuudet, yhdessä huomattavasti useammin esiintyvän yksityiskohtia koskevan yksimielisyyden kanssa, oikeastaan nimenomaan lujittavat luottamusta evankelistoihin. Sanatarkka parallelismi, toisaalta, osoittaisi pelkästään jonkun kirjoittajan kopioineen toiselta eikä vahvistaisi tämän todistajanlausuntoa lainkaan.”
Craig Blomberg

Ylösnoussut Jeesus olisi vaikuttanut enemmän kulttuuriinsa

- ”Jos Jeesus tosiaan nousi kuolleista, miksi vain Uusi testamentti mainitsee tämän?”

- Ensimmäinen yritys koota varhaisia kristittyjä kirjoituksia yhteen niteeseen, josta myöhemmin käytettiin nimitystä Uusi testamentti, tehtiin vasta toisen vuosisadan puolenvälin vaiheilla.
- Vaikuttava määrä lähteitä mainitsee Jeesuksen 150 vuoden sisällä hänen elämästään.
- Uusi testamentti koottiin yhdeksi kirjaksi vasta toisen vuosisadan puolessavälissä. Meillä on täten ensimmäisellä vuosisadalla jopa 9 Jeesuksesta kirjoittavaa kirjailijaa UT:ssa. Tämän lisäksi 11 varhaista kristittyä kirjailijaa, 4 harhaoppista kirjoitusta ja 7 ei-kristittyä lähettä mainitsevat selvästi Jeesuksen 150 vuoden sisällä hänen elämästään. Niinpä ainakin 31 kirjailijaa, joista 7 ei-kristittyä, mainitsevat nimenomaan Jeesuksen 150 vuoden sisällä hänen elämästään.
- Määrä kirjoittajia, jotka mainitsevat Jeesuksen 150 vuoden sisällä hänen elämästään, on suurempi kuin määrä kirjoittajia, jotka mainitsevat Jeesuksen aikaisen roomalaisen keisarin.
- Vain 4 lähettä mainitsevat Tiberiuksen 150 vuoden sisällä hänen elämästään: Luukas, Tacitus, Suetonius ja Paterculus. Näin lyhyessä ajanjaksossa, Jeesuksen mainitsevia lähteitä on enemmän kuin Tiberiuksen mainitsevia suhteessa 31:4! Tosiasia on, että Jeesuksen mainitsevia ei-kristittyjä lähteitä tästä ajasta on enemmän kuin Tiberiuksen mainitsevia ylipäätään.

Yhdistelmäteoriat

”Ehkä mikään luonnollinen selitys ei yksinään ole uskottava. Entä jos me yhdistämme muutamia luonnollisia selityksiä yhdeksi teoriaksi?”

1. Yhdistelmäteoriat yleensä johtavat suurempiin epätodennäköisyyksiin, koska ne edellyttävät kaikkien sisältämiensä teorioiden olevan tosia.

Esimerkiksi heitettäessä kolikkoa, todennäköisyys saada kruuna on 50 %. Heitettäessä kolme kolikkoa, kolmen kruunan todennäköisyys on vain 12,5 %.

Sanokaamme samoin, että Pietarilla oli hallusinaatio, hän harhautti muut opetuslapset ja että Paavalikin näki hallusinaation. Antakaamme myös jokaiselle oletukselle 50 %:n todennäköisyyden. Todennäköisyys, että kaikki nämä kolme teoriaa ovat tosia, on 12,5 %.

2. Yhdistelmäteoriat pystyvät selittämään suuremman osan tosiasioista paremmin . Monet yksittäisten teorioiden ongelmista ovat kuitenkin yhä olemassa kun teorioita tarkastellaan yhdessä.

Sanokaamme vaikka, että muutamat opetuslapset varastivat Jeesuksen ruumiin ja kertoivat muille, että hauta oli tyhjä ja että he olivat nähneet hänet. Paavali ja Jaakob näkivät sitten hallusinaation ylösnoussesta Jeesuksesta. Näyttää kuitenkin siltä, että kaikki opetuslapset väittivät nähneensä hänet yhdessä ryhmänä useamman kerran (1 Kor 15:3-7). Tämän lisäksi, hallusinaatiot Paavalin ja Jaakobin kohdalla ovat yhtä epätodennäköiset kuin ne olisivat yhdistelmäteorian ulkopuolella.

3. Yhdistelmäteoriat esiintyvät ad hoc.

Teorian esiintyminen ad hoc tarkoittaa että vaikuttaa siltä, että teoriaa on kehitetty toiseen johtopäätökseen tulemisen välttämiseksi. Jos yhdistelmäteorian sisältämien yksittäisten teorioiden puolesta puhuvia seikkoja puuttuu, yhdistelmäteorian ad hoc - ominaisuus on korkea.

Naturalismi

- Naturalismi tarkoittaa uskoa, ettei yliluonnollinen todennäköisesti ole olemassa ja että se, jos se kuitenkin on olemassa, joko ei ole yhteydessä siihen fyysiseen maailmaan jossa me elämme, tai että emme voi havaita sitä kun näin tapahtuu.
- Naturalismiin perustuvat haasteet Jeesuksen ylösnousemukselle esiintyvät useassa muodossa:
 - ”Vain se, mikä voidaan todistaa tieteen avulla, on totta.”
 - A. Tiede rajautuu siihen, mitä voidaan havaita ja testata. Rakkautta ei esimerkiksi voida mitata geigermittarilla, mutta tämä on rajoitus tieteelle, ei syy sen poissulkemiselle.
 - B. Yllä oleva väite kumoaa itsensä. Jos joku väittäisi ”et voi tietää mitään” voisimme vastata ”mistä sen tiedät?” Sen itsensä kumoava luonne on siis ilmeinen. Samoin, skeptikko joka väittää totuuden löytyvän ainoastaan siitä, mitä tiede pystyy todistamaan, joutuu saman haasteen uhriksi. Voiko skeptikko tieteen avulla todistaa totuuden löytyvän ainoastaan siitä, mitä tiede pystyy todistamaan? Vastaus on ilmeinen: ei. Väite reputtaa näin oman testinsä.
 - ”Tiede on osoittanut, että kuolleista nouseminen on mahdotonta.”
 - Tiede todistaa, että kuolleista nouseminen luonnollisista syistä on mahdotonta. Mutta kukaan ei ole väittänyt Jeesuksen nousseen luonnollisista syistä. Jumalan väitetään nostaneen Jeesuksen kuolleista.
 - ”Jonain päivänä tiede pystyy selittämään kaiken, joten me emme tarvitse Jumalaa selittämättömien asioiden syynä.”
 - On epätodennäköistä, että tiede löytäisi koskaan luonnollisen syyn Jeesuksen ylösnousemukselle, mutta tämä ei johdu siitä mitä tieteessä ei tiedetä, vaan siitä mitä tieteessä tiedetään. Jonkun aikaa kuolleena olleet solut eivät elvy luonnollisista syistä. Modernista psykologiasta tiedämme myös, että sellaiset joukkohallusinaatiot, jotka pystyisivät selittämään Jeesuksen kuolemanjälkeiset ilmestymiset, ovat mahdottomia.
 - ”Jumala ei voi rikkoa luonnonlakeja. Jonkun herättäminen kuolleista vaatii tämän. Siksi ei edes Jumala voi herättää ketään kuolleista.”
 - Jos Jumala loi maailmankaikkeuden ja sen luonnolliset lait, mikä estäisi häntä kumoamasta näitä lakeja jos hän haluaa, jos hän kerran on niiden yläpuolella? Jumala ei tee mitään loogisesti mahdotonta, hän ei esimerkiksi luo avioitunutta poikamiestä tai piirrä neliömäistä ympyrää. Jos hän kumoaa omia luonnonlakejaan, siinä ei kuitenkaan ole mitään loogisesti mahdotonta.
 - ”Tieteen on oletettava, että kaikilla tapahtumilla on luonnollinen selitys.”
 - Vaikka luonnollisia syitä on tarkasteltava ensin, yliluonnollista syytä voidaan tarkastella jos kaikki luonnolliset teoriat epäonnistuvat ja jumalalliselle väliintulolle löytyy uskottavaa todistetta. Tieteen kyvyttömyys tarkastella yliluonnollista syytä on tiedettä koskeva rajoitus eikä syy hylätä yliluonnollinen.
 - ”Muissa uskonnoissa tapahtuvat ihmeet ovat haaste kristityille väitteille Jeesuksen ylösnousemuksesta.”

- A. Ihmeet muissa uskonnoissa ovat yleensä huonosti todistettuja. Huonosti todistetut ihmeet eivät sulje pois hyvin todistettuja.
- B. Muissa uskonnoissa tapahtuvat ihmeet voidaan useimmiten sulkea pois naturalististen selitysten avulla. Jeesuksen ylösnousemukselle ei kuitenkaan ole olemassa mitään luotettavaa naturalistista selitystä.

Johtopäätökset

- 1. Jeesuksen ylösnousemusta koskevia historiallisia tosiasioita ei voida selittää millään vakuuttavilla luonnollisilla teorioilla.
- 2. Koska tiedot Jeesuksen ylösnousemuksesta ovat hyvin perusteltuja ja valtaosa kriittisistäkin tutkijoista myöntää tämän, paras selitys olemassa olevalle historialliselle aineistolle on Jeesuksen ylösnousemus.
- ” Edellyttäen jonkinlaisia uskomuksia Jumalasta, ylösnousemuksen tapahtuman todennäköisyys kasvaa suunnattomasti.” – Antony Flew, entinen ateistinen filosofi, 1985